

Demokracija, kje si?

Te dni posveča svetovna javnost več pozornost dogodkom v Jordaniji. Večkratna kriza je to tudi zaslužila, in sicer predvsem zaradi vročih tal Bliznjega vzhoda. Barunija je torej skrb, ki je spremeni in se spreminja to krizo, skrb, da bi se položaj umiril in da bi pridobili dovolj časa za ureditev vrste vprašanj na tem področju.

Newyorški listi so prav tako zaskrbljeni. To je bilo tudi pričakovati glede na prejšnje zanimanje in dejavnost, ki jo je ameriška politika pokazala zadnje čase na Bliznjem vzhodu. Ta skrb nekaterih newyorških listov pa se zdi čudna. Kot priča naj omenimo listu, kar piše »New York Herald Tribune«:

»Jordaniji se vedno grozi nevarnost. Vojna in Sirija nista niti najmanj navdušena, ker so jima spodleteli načrti, zato pričakuje, da bosta še nadalje spletala proti kralju in Kalidiju. Mnogi v srednjem vzhodu so bile vedno primerno občutljive za takšne spletke. Vojna je za našo odlično stabilnost, zlasti njeno jedro, zlasti Husseina morda lahko stori tisto, kar stori iranski šah, ki je s podporo svoje vojske svoje deželo oblasti množice pod vodstvom vodstva in tako upostavi politično ravnovesje.«

Protiv atomski oborožitvi

Obsodba poskusa, da bi iniciativo göttingenskih profesorjev kompromitirali

Bonn, 16. apr. (Tanjug). V danes objavljenem intervjuju je obdolžil socialnodemokratski voditelj Herbert Wehner obrambnega ministra Straussa, da ustanavlja nekakšno nemško-francosko ali evropsko skupnost za atomsko proizvodnjo, čeprav se je Zvezna republika zavezala v pariški pogodbi, da ne bo izdelovala jedrskega orožja. Navzile temu — pravi Wehner — je bonnska vlada zahtevala v Atlantski zvezi pristane na oborožitev nemške vojske z atomskim orožjem.

Wehner je to izjavil v zvezi z göttingensko deklaracijo 18 zahodnonemških znanstvenikov, ki jo v celoti odobrava, dodal pa je, da morajo zdaj politiki uresničiti pobudo, ki so jo dali jedrski strokovnjaki proti atomski oborožitvi. V tej zvezi je Wehner zahteval, naj Zahodna Nemčija izstopi iz atomske oboroževalne dirke in naj v bližnji bodočnosti nastopi za razorožitev. Dejal je, da bi se morala Zvezna republika vrnovati po Japonski, ki je v Washingtonu, Londonu in Moskvi protestirala proti poskusnim eksplozijam na svojem ozemlju.

Več zahodnonemških organizacij, združen in političnih strank je izrazilo svojo solidarnost z 18 znanstveniki, člani Inštituta za fizikalna in druga prirodoslovno-znanstvena raziskovanja, ki so

Veleposlanik Brilej pri Hammaršköldu

New York, 16. apr. (Tanjug). Vodja stalne delegacije FLR pri Združenih narodih veleposlanik dr. Jože Brilej je danes obiskal generalnega sekretarja OZN Daga Hammarškölda in se zadržal pri njem eno uro. Pogovarjala sta se o položaju na Bliznjem vzhodu.

Dušan Kveder obiskal Berlin

Bonn, 16. apr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Zahodni Nemčiji Dušan Kveder je zaključil danes svoj prvi obisk v Zahodnem Berlinu, kjer se je med tridnevним bivanjem seznanil z najvidnejšimi osebnostmi političnega, kulturnega in gospodarskega življenja v Zahodnem Berlinu ter obiskal več tovarn in kulturnih ustanov.

Naša ponovna zahteva za izročitev Paveliča

Beograd, 16. apr. (Jugopres). Današnji obisk argentinskega veleposlanika pri državnem podsekretarju za zunanje zadeve dr. Mladenu Ivekoviću spravljajo v zvezo z zahtevo jugoslovanske vlade po izročitvi vojnega zločinca Anteja Paveliča.

Tuje banke prehajajo v egiptovsko upravo

Kairo, 16. apr. (Reuter). — V Egiptu so danes začeli izvajati zakon, po katerem pridejo tuje družbe in banke pod egiptovsko upravo. Danes so prodali dve francoski banki egiptovski banki Al Kahira. Egiptovski finančni minister je dal tudi pooblastilo za prodajo ali likvidacijo tujih zavarovalnic.

Gospodarske perspektive v Zahodni in Vzhodni Evropi

v presoji Ekonomske komisije OZN za Evropo

New York, 16. apr. (Tanjug). V OZN je bilo objavljeno letno poročilo Ekonomske komisije OZN za Evropo o gospodarskem razvoju kontinenta, v katerem je poudarjeno, da je bil v preteklem letu skoraj v vseh evropskih deželah dosežen napredek, ki pa je nekoliko nižji od predlanskega. Osnovna značilnost razvoja v zahodnoevropskih deželah je bilo zviševanje plač, medtem ko so se nasploh najbolj trudili za povečanje kmetijske proizvodnje.

Znaten del poročila je posvečen vprašanju skupnega zahodnoevropskega tržišča. V tej zvezi je poudarjeno, da bo ustanovitev tega tržišča najbrž povzročila spremembe v deviznih tečajih, prehodno nezaposlenost, gravitiranje evropske industrije proti jugu in razcep svetovne trgovine v protekcionistične bloke. Izraženo je tudi mnenje, da bodo imele članice neenake koristi od sedelovanja v tej organizaciji. Prav tako sodi komisija, da bi predlagana Investicijska banka, če bi poslovala na strogo komercialnih načelih, s težavo kaj pripomogla k finansiranju nerazvitih področij. Kar se tiče trgovine med vzhodom in zahodom v Evropi, je izraženo mnenje, da bo najbrž ovršena z novim preferenčnim carinskim sistemom, ki je predlagan za zapadno Evropo.

V nadaljevanju poročilo opozarja na to, da se bodo izvenevropske dežele, če pride do vključitve vseh dežel v skupno tržišče, morda združile v posebna področja s preferenčno trgovino in omenja, da se v Latinski Ameriki tak načrt že razvija. V pregledu je nadalje rečeno, da imajo v Vzhodni Evropi obsežne načrte za razvoj kmetijske proizvodnje, da pa bo ondod na

lijonov ton, medtem ko je prejšnje leto pridelala 108 milijonov ton žita. V načrtu je, da bo leta 1960 žetev v Sovjetski zvezi dala 150 milijonov ton žita.

Po oceni in pregledu bodo glavne težave v prihodnjih letih za Zahodno Evropo v nestabilnosti cen in relativno nizki industrijski proizvodnji. To bo izzvalo poslabšanje plačilnih bilanc nekaterih dežel, zlasti Velike Britanije in Francije.

Z VSEH STRANI SVETA

UNICEF ZA MADŽARSKO

New York, 16. aprila. (AP.) Danes je bilo objavljeno, da bo sklad OZN za pomoč otrokom (UNICEF) pribodno žimo potrošil še 450.000 dolarjev za pomoč otrokom in materam na Madžarskem.

ZDA

PROTEST TUDI IZ LIBANONA

New York, 16. aprila. (Reuter.) Libanonski veleposlanik v Washingtonu je protestiral pri amerškem zunanjem ministru zaradi nekakega ameriškega telenovela, ki je pripil v arabske teritorije vode. Libanon se je s tem priključil protestu Saudske Arabije in Egipta zaradi plovbe te ladje po Akabem zalivu.

KUBA

BATISTOV REŽIM UTRJEN

Havana, 15. aprila. (AP.) Predsednik republikanske Batista je objavil, da od sedaj ni bilo pred 45 dnevi časno prenehanje proti »sabotažam, upornikom in komunistom«. Batista je izjavil, da se smiselno vrtni narod vse pravice, ki mu jih jamči ustava.

AFGANISTAN

POTRES

Kabul, 16. aprila. Kakor poročata tujkajski radio, je bil sinoči v Afganistanu potres. Uničenih je 34 poslopij, ubilo pa so tudi človeške živice.

DANSKA

TEŽAVE Z ZSSR ZARADI MEDSEBOJNH TERJATEV

Kjøbenhavn, 16. aprila. (Reuter.) Sovjetska zveza in Danska sta prekinili terjatev, nastalih z vključitvijo baltičskih republik v ZSSR. Danska zahteva 20 milijonov danskih kron na račun 20 milijonov, ki bila nacionalizirana v teh republikah, sovjetske terjatve nasproti Danski pa znašajo 7 milijonov kron. Pogajanja so prekinili, da bi zbrali nove podatke.

SOVJETSKA ZVEZA

JAPONSKI PROTEST

Moskva, 16. aprila. (AFP.) Japonski veleposlanik v Moskvi Sugemitsu Kadovaki je pomočniku zunanjega ministra izrazil spomenico, v kateri japonska vlada protestira, ker ni bila obveščena o najnovejših sovjetskih jedrskih poskusih.

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Pariz, aprila

Po večerji v Marlborough Housu 23. februarja 1902 je Joseph Chamberlain pripovedoval svojemu sinu Austinu o svojem pogovoru s francoskim veleposlanikom Cambonom: »Ko sem omenil Maroko, so me zaiskrile oči. Nisem verjel, da pripisujejo Francozi temu vprašanju tolikšen pomen. Morda bi lahko uredili egiptovsko vprašanje, če bi jim dali proste roke v Maroku.«

Ko so se angleške čete umaknile pred Kitchenerjevo vojsko v Egiptu in so Angliji zasedli Sudan, Francija šele prav ni mogla verjeti »perfidnemu Albionu« in sprejeti Chamberlainovo ponudbo. Vi nam Egipt, mi vam Maroko. Bolj kakor Rokavski preliv je delila Francijo od Velike Britanije Fašoda, pred katero so se morale njene čete privrati v kolonialnih osvajanjih umakniti pred Kitchenerjem, ne da bi bile poražene. Egipt je bil vendarle po vseh pravilih francoski, čeprav je Napoleon I. prvi stopil na njegova tla in v dokaz francoskega gospostva v deželi fa-raonov prinesel iz nje obelisk, ki zdaj krasi pariški trg De la Concorde. Francija Fašode ni mogla pozabiti.

Viktorijin naslednik Edvard VII., pariški lahkotičev, je prevzel nalogo, da Sueski prekop za svojega. Sueskega prepreusmeri anglofobsko francosko javnost. Prvi dan je naletel na hladen sprejem.

Nesmiselno zavlačevanje

Tržaški župan v Milanu, da so demokristjani lahko še za nekaj dni odgodili razpad občinske koalicije

Trst, 16. apr. — Sinoči se je sestel tržaški mestni odbor in je v večini glasov sklenil, da bo seja mestnega sveta šele prihodnji teden in ne danes, kot je bilo napovedano. Sejo so odložili zaradi odsotnosti župana, ki je odpotoval v Milan na neki sestanek.

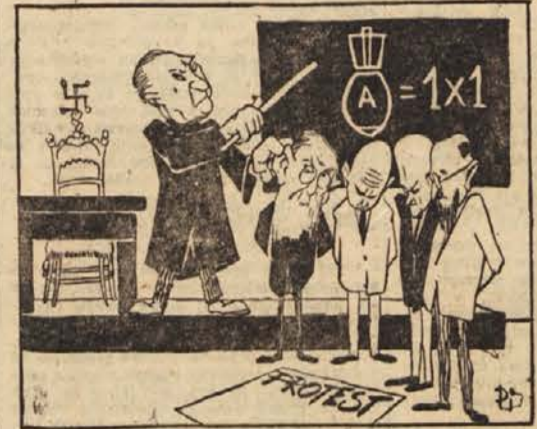
»Corriere di Trieste« pravi v tej zvezi, da so demokristjanski odborniki z županom na čelu podoben gasilec, ki se odpeljejo na tehnične vaje, namesto da bi šli gasiti hišo, ki jo je zajel požar. Vsekakor je očitno, da hočejo demokristjani za vsako ceno zavleči politično razčiščenje v okviru mestnega odbora in mestnega sveta, posebno še po zadnji zahtevi republikancev, da morata župan in ves odbor odstopiti. Zato je župan tudi odpotoval na »uradno« potovanje, demokristjani pa so si pridobili deset dni časa. Zanimivo je, da so socialnodemokratski odborniki v sinočnji seji mestnega odbora glasovali proti odložitvi seje mestnega sveta, vsem ko se je republikanski odbornik glasovanja vzdržal.

Sinoči je vodstvo tržaške federacije Socialnodemokratske stranke tudi javno obsodilo odločitev seje mestnega sveta ter ugotovilo, da v sedanjih krizi ni druge rešitve razen novih občinskih volitev. Socialnodemokratski odborniki so svoje mandate že stavili na razpolago političnemu tajniku stranke in svojemu voditelju v mestnem svetu.

Tristrankarska koalicija centra, ki od lanskega avgusta upravlja mestno občino, se je torej še bolj zrahljala in ni izključeno, da se bo na prihodnji seji mestnega sveta razšla. Republikanci bodo nedvomno vztrajali pri svojem sklepu, socialni demokrti pa gotovo ne bodo hoteli ostati v družbi z demokristjani. Senca prefekturnega komisarja dobiva torej iz dneva v dan vse bolj otipiljive oblike. Bolj kot kdaj je gotovo, da bodo morali Tržačani še pred koncem leta ponovno izbrati svoje nove predstavnike v mestni upravi.

2500 madžarskih beguncev pojde v Belgijo in Kanado

Beograd, 16. aprila. (Tanjug.) Iz časnega urada visokega komisarja za begunce so sporočili, da bo Belgija sprejela okoli 1500 madžarskih beguncev, ki so se zatekli v Jugoslavijo, Kanada pa okoli tisoč. Priprave na odhod beguncev v Belgijo se bodo začele še ta mesec, v Kanado pa se bodo odpeljali maja.

pred dnevi v Göttingenu objavili apel proti opremljanju nemške vojske z atomsko oborožitvijo. Protestu 18 göttingenskih profesorjev se je pridružilo tudi več drugih znanstvenikov. Predsednik neke komisije raziskovalnega centra v Severni Reni — Westfaliji, znani strokovnjak v boju proti raku in direktor vseučiliške klinike v Kölnu prof. Knipping je izjavil, da bo opustil svoje delo, če bodo atomska dognanja v Zvezni republiki uporabljena za vojne namene.

Člani Severnorenko-westfalskega centra za znanstvena raziskovanja so obsodili poskuse vlade, da bi iniciativo göttingenskih profesorjev proti atomski oborožitvi kompromitirala kot »izročitev Evrope Sovjetski zvezi«, in poudarili, da tako ravnanje spominja na čase, za katere so mislili, da so že minili.

Svojo hvaležnost atomskim

Danes v Bonnu nižja matematika za Nobelove nagrajence

Britanska obramba predmet debate v Spodnjem domu

Proračun je parlament odo bril s 317 proti 252 glasovom

London, 16. apr. (Tanjug). V britanski Spodnji zbornici je britanski obrambni minister Sandys danes načel razpravo o vojaški politiki britanske vlade. Duncan Sandys, pisec vladne »Bele knjige« o obrambi, je pozval poslance, naj odobrijo predloženi program, ki temeljito preusmerja vojaško strategijo na jedrske osnove.

Laburistična parlamentarna skupina je zahtevala, naj bi jutri zvečer ob zaključku debate izglasovali vladi nezaupnico. Laburisti so predložili resolucijo, v kateri poudarjajo, da vlada še vedno nima jasnih predstav o učinkoviti obrambni politiki. »Mednarodna razorožitev je edina dejanska ureditev vprašanja obrambe, je na-

dalje rečeno v resoluciji. Laburistična parlamentarna skupina se zaveda nevarnosti, ki grozi človeštvu, če se bodo nadaljevale jedrske eksplozije, zato poziva vlado, naj takoj sestavi učinkovite predloge za preprečitev poskusov z vodikovo bombo, hkrati pa naj odloži britanske poskuse.« Glavni laburistični govornik v tej debati je bil član »kabineta v senci« George Brown.

Liberalna stranka je pripravila resolucijo, ki pravi, da nadaljnja proizvodnja vodikovih bomb in drugega jedrskega orožja ne prispeva k varnosti britanskega naroda in da bo taka politika prisilila tudi druge dežele posnemati britanski zgled, kar še povečuje nevarnost svetovnega spopada.

Madžarska politika

Imre Horvat za ureditev konkretnih perečih vprašanj v odnosu z madžarskimi sosedi

Budimpešta, 16. apr. (Tanjug). Zunanji minister Imre Horvat je izrazil prepričanje, da se bodo stiki med madžarsko vlado in OZN okreplili. To je poudaril v zvezi z vabilom, ki ga je poslala madžarska vlada generalnemu sekretarju OZN Hammaršköldu, naj obišče Madžarsko. Vlada meni, da bi tak obisk pomagal utrditi stike z OZN.

Minister Horvat je govoril tudi o madžarsko-sovjetskih stikih in rekel, da je nedavno sklenjen gospodarski sporazum med obema deželama za Madžarsko ugoden. Glede drugih dežel je dejal, da bi Madžarska rada živela v dobrih stikih zlasti s svojimi sosedi. »Z Jugoslavijo želimo ohraniti prijateljske in dobre stike in jih še poglobiti.« Horvat je poudaril, da jugoslovanske

oblasti znatno pomagajo pri repatriaciji madžarskih beguncev in izrazil je upanje, da bo Madžarska z Jugoslavijo uredila vsa vprašanja, o katerih so se začeli razgovori. Omenil je zlasti konvencijo o boju proti živalskim boleznim, o ribolovu, o obmejnem prometu, o medsebojni pravni pomoči in o konzularni službi. Horvat je ugotovil, da so trenja o presoji oktoberskih dogodkov na Madžarskem. Izrazil pa je upanje, da bo to vprašanje urejeno na načelni podlagi.

O stikih Madžarske z Avstrijo je rekel, da so se poslabšali zaradi ukrepov Avstrije med oktobrskimi dogodki. Madžarska vlada pa meni, da je treba tudi s to deželo obnoviti dobre stike, in pričakuje, da na avstrijski strani v tem oziru ne bodo delali težav.

Ustanove iz XIX. stoletja in duhovite domislice iz današnjih dni

Toda njegova ljubeznivost, toplina njegovih zdravic, njegova očitna ljubezen do Pariza, vse to je močno vplivalo. V Franciji so nehali sovražiti Angleže. Edvardovo potovanje je pripravilo pogodbo o razdelitvi področij vpliva na Bliznjem vzhodu in v Severni Afriki. Veliki Britaniji Egipt, Franciji Maroko. Tako se je začela doba »srčne zveze«.

Francija zdaj ne odreka Veliki Britaniji njenih koristi v Egiptu, Velika Britanija pa ne Franciji v Maroku. Obema pa odrekata te koristi Egipt in Maroko. Obdržati sta spoznali, da je v njuno korist, če priznata, da so na usodi svoje domovine zainteresirani predvsem sami prebivalci. Ker pa mora državniška modrost zmerom popuščati pred nekaterimi prevelikimi apetiti in skominam in ker se v vsakem dobrem francoskem republikancu in angleškem konservativcu bori vena sovražiti Robespiera in opravicevati njegova dobra zavest s tisto zlobno kolonialno in osvajalsko, je slednja zmogala o katerem pravijo, da je bil možat in pokadar jih žulijo davki, čeprav jih ne plačujejo, so se zasmejali, kakor se zmerom smejejo dobri domisljci.

povezani s skupno bodočnostjo, da brani svoje ustanove. Tako so menili mnogi javni delavci. Obe deželi veže zdaj trden sklep, da bosta branili te svoje ustanove, takšne, kakršne so. Tako si lahko razlagamo navdušenje, s katerim so Parižani ondan sprejeli angleško kraljico Elizabeto.

Tri dni so tekali za kraljico in stali v gostih spahirjih ob cestah in ulicah, po katerih se je vozila. Pred vsemi javnimi poslopji, kamor se je namenila, so stale velike množice in jo navdušeno pozdravljale. In vsi so bili srečni, da so jo videli. Videlo jo je na stotisoče Parižanov, ki zato niso nič slabši republikanci, kakor so bili. Komaj pa je odpotovala, so začeli godrnjati: Kdo pa bo vse to plačal?

Prizori, ko se je mlada kraljica vozila po Parizu, so bili res nekaj izrednega. Toda stroški so znašali skoraj milijardo frankov.

»Prava reč.« je rekel nekdo, »to je še zmerom manj, kakor stane en dan vojne v Alžiru.«

»Prav praviš.« je pripomnil njegov sobesednik, »to pomeni, da se bo vojna po kraljičini zaslugi za en dan skrajšala.«

In tisti Francozi, ki so malo prej godrnjali, ker godrnjajo iz navade, zlasti kadar jih žulijo davki, čeprav jih ne plačujejo, so se zasmejali, kakor se zmerom smejejo dobri domisljci.

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 17. aprila

Toplo, pretežno jasno. Temperatura ponoči okoli 0, najvišje dnevne do 14 stopinj C, še nevarnost snega.

S SESTANKA ZVEZNE INDUSTRIJSKE ZBORNICE

64.000 kvalificiranih delavcev

potrebuje trenutno naša industrija

Beograd, 16. apr. (Tanjug). Letna skupščina Zvezne industrijske zbornice bo 7. maja v Beogradu namesto 16. aprila, kakor je bilo določeno prej.

Tako so sklenili na današnjem sestanku upravnega odbora Zbornice, na katerem so po daljši razpravi sprejeli poročilo upravnega odbora o delu Zbornice in združen v lanskem letu. Razpravljali so tudi o najbolj perečih vprašanjih industrije in poudarili, da gre za povečanje delovne storilnosti. V naslednjem obdobju bo treba posvetiti posebno pozornost izobrazbi in šolanju kadrov. Od 712.000 delavcev, kolikor je bilo

konec lanskega leta zaposlenih v tovarnah in rudnikih, je samo 63.000 visoko kvalificiranih, nad 160.000 je nekvalificiranih, na pol kvalificiranih pa kakih 196.000. Naša industrija pa potrebuje trenutno nad 64.000 kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev.

V poročilu, ki so ga danes sprejeli, je med drugim poudarjeno, da je naša industrijska proizvodnja v primerjavi z letom 1952 narasla za 62 odstotkov. S tem je preseгла dinamiko povprečnega povojnega letnega porasta industrijske proizvodnje v mnogih industrijsko razvitih deželah Evrope.

PROGRAM PROSLAVE Oktobrske revolucije v Sloveniji

Posamezne organizacije že urednujejo svoje načrte za proslavo — Bogat program naših založb

Ljubljana, 16. apr. — Danes je bila v Ljubljani pod predsedstvom Borisa Zihlerla 2. seja Republiškega delovnega odbora za proslavo 40-letnice Oktobrske revolucije v Sloveniji. Odbor je pregleдал, kako potekajo dosežane priprave za proslavo ter sprejel nekatere sklepe za nadaljnje delo.

Tako je med drugim ugotovil, da bo treba čimprej ustanoviti okrajne odbore za proslavo, ki naj koordinirajo delo posameznih društev in drugih organizacij, za predavatelje pa bo organiziral posebne seminarje, da jim bo tako olajšal pripravo. Glavna teža pri

organiziranju proslav bo seveda padla na delavska kulturno-prosvetna društva, predvsem na Svobode. Zato bo v kratkem Glavni odbor Svobod posvetil pripravam na proslavo posebno sejo.

Odbor je na današnji seji med drugim ugotovil, da založniška podjetja že urednujejo svoje zvečne obsežne načrte v zvezi s proslavo Oktobrske revolucije. Tako na primer Cankarjeva založba pripravlja zbornik »Spomini na Lenina«, zbornik »Neizdani zapiski Lenina«, v katerem je tudi nedavno prvič objavljeno gradivo, črtice I. Babla »Rdeča konjenica« ter izbor iz pesniškega bogastva Aleksandra Bloka, Vladimirja Majakovskega in Sergeja Jesenjina. Zadnja dva bosta prvič v slovensčini predstavljena v samostojnih izdajah, vsaka v obsegu okrog 100 strani.

Državna založba ponatiskuje Alekseja Tolstaja »Trnova pot«. V okviru njenih rednih izdaj so tudi dela Iifa in Petrova »Dvanajst stolov« ter prevodi sodobnih sovjetskih pisateljev Granina »Iskalci« in Dudinceva »Ne samo kruh«. Mladinska knjiga ponatiskuje Ostrovskega »Kako se je kalilo jeklo«, Gorkega »Mat« in Katajeva »Beli se jadro samotno«. Pripravlja tudi prevod nadaljevanja te knjige »Privsta v step« in prevod Oleša »Trije debeluh« z ilustracijami. Mariborska Nova obzorja pripravljajo izbor iz ruske proze iz dobe revolucije »Vihar in piš«.

Slovenska Drama pripravlja Trenjova »Ljubov Jarovojeva«. O drugih uprizoritvah, komornih prireditvah, recitacijskih večerih itd. pa se bodo predstavniki gledališč pogovorili na plenumu, ki bo v bližnjih dneh.

Ljudske univerze bodo Oktobrski revoluciji posvetile cikluse predavanj. Predavanja bodo seveda tudi drugod, dijaki od četrte gimnazije naprej pa bodo pisali o tej temi šolske naloge, izmed katerih bodo najboljše nagrajene. Kakor smo že poročali, bodo o temah v zvezi z Oktobrsko revolucijo pisali tudi študentje in je Univerzitetni svet že razpisal teme.

O Oktobrski revoluciji in o njej sledi državljanski vojni bomo videli tudi nekaj dobrih filmov. Dostojne že zagotavljeni najboljši sovjetski filmi »Lenin v oktobru«, »Čapajev«, »Deputat Baltika« in nekateri drugi. Novembra bomo videli tudi dokumentarni film »Vladimir Iljič Lenin«.

Kakor je odbor predlagal že na prvi seji, nameravajo nadalje med drugim v Ljubljani imenovati po Leninu eno izmed najpomembnejših ulic ali trgov, v izlozih in društvenih prostorih bodo organizirane foto-razstave, v novembrskih dneh bodo po vsej Sloveniji svečane akademije, med njimi centralna in Ljubljani, predvideni so razni koncerti itd.

Naše vojno letalstvo

bo slavnostno proslavilo svojo 15-letnico

Beograd, 16. apr. (Tanjug). Na današnjem sestanku z novinarji so predstavniki jugoslovanskega vojnega letalstva in Letalske zveze Jugoslavije govorili domačim novinarjem o programu proslave 15-letnice vojnega letalstva, ki bo trajala od 1. do 10. maja. Proslava bo zajela vsa država. Hkrati bodo naši letalci proslavljali tudi 10-letnico dela nekaterih vojnih letalskih šol.

Ker se proslava našega vojnega letalstva ujema s proslavo Dneva mladosti in »Tednom tehnike«, so na sestanku z novinarji poudarili, da bodo vojno letalstvo in organizacije Letalske zveze Jugoslavije vskladile svoje programe s programi proslave Dneva mladosti in »Tedna tehnike«. V letalstvu je že tradicija, da pride v vseh garnizijah ob dnevu vojnega letalstva javne fizkulturne revije, zlete in prireditve kulturne in zabavnega značaja.

Letos bo nastopilo v Beogradu na dan 25. maja na Stadionu JLA kakih 400 fizkulturnikov, vojakov vojnega letalstva s prostimi vajami in živimi slikami. Nad stadionom bodo letali med proslavo helikopterji in najnovjša reaktivna letala vojnega letalstva. Vse enote in šole se že pripravljajo na proslavo Dneva jugoslovanskega vojnega letalstva. V

vseh garnizijah bodo priredili tekmovanja za prvenstvo JVL v nekaterih športnih disciplinah ter organizirali kulturne in umetniške revije, razstave, predavanja in filmske predstave.

Predstavnik Letalske zveze Jugoslavije je na sestanku z novinarji poudaril, da bodo vse domače športne tekme in vsa mednarodna letalska srečanja v naši državi organizirana v znamenju proslave jubilejnega leta vojnega letalstva.

Moderno opremljeni piloti JLA

Delovnemu človeku veljaj vsa skrb

S smotno organizacijo dela in z zaščitnimi sredstvi bi bilo moč uspešno omejevati poklicne bolezni

Poklicni bolezni iz mnogih razlogov ni moč obravnavati povsem ločeno od splošnega zdravstva. Naša zdravstvena služba ima sicer posebne ambulante za poklicne bolezni, od katerih zajemata celjska in mariborska krajska predela, ostalo področje pa ljubljanska ambulanta, vendar pa so le te predvsem namenjene zdravljenju za poklicnimi boleznimi obolelim ljudem, kontroli gibanja teh bolezni, odkrivanju vzrokov za njih nastanek itd. Ob soočenju s težavnim problemom, ki ga predstavljajo poklicne bolezni, v prizadevanju, kako jih omejiti, odstraniti vzroke za njihov nastanek in obvladati delovnih ljudi tudi pri nevarnih in zdravju škodljivih delih zdravje pa ni moč vse preventivne dejavnosti prevleči izključno na te ambulante. Ta preventivna dejavnost namreč nikakor ne more biti samo stvar zdravstvene službe, temveč lahko pričakujemo uspehe le, če postane del splošne skrbi za delovne ljudi.

SILIKOZA — NAJHUŠJE ZLO

Senzam poklicnih bolezni, za katerimi obolenjo naši ljudje, je precej občilen. Nedvomno je najbolj razširjena in tudi med najbolj nevarnimi, saj je neodzdravljiva, silikoza, bolezen pljuč, ki jo povzročijo vdi-

hanjanje prahu, napolnjenega s kremenom. Kljub temu, da so rudarji v naših premogovnikih varni pred njo, ker premogovni prašni vsebujejo kremen, v nasprotju s pr. s premogovniki v Nemčiji, Belgiji in Franciji, kjer je ta bolezen najhušje zlo, imamo tudi v Sloveniji dokajšnjo število za silikozo obolelih ljudi. Lani so zabeležili 21 novih obolezni, skupno pa boluje v Sloveniji za to boleznijo okrog 1200 ljudi, od tega 750 delavcev, ki so oboledi pri nas, ostali pa so se že bolni vrtili kot izseljenci-povratniki v domovino.

Med poklicnimi boleznimi so razmeroma zelo pogoste tudi zastropitve z živim srebrom v rudnikih Idrija, dalje zastropitve s svincem predvsem v toplicah, v splošnem porastu pa so tudi kožna obolenja poklicnega izvora, kar pa ne velja le za naše razmere, temveč opazajo to tudi v drugih državah. Zadnja leta raste tudi število zastropitev v različnih tovarnah, kjer uporabljajo za proizvodnjo razna organska topila.

TUDI ZA POKLICNE BOLEZNI SO SPREJEMLJIVI PREDVSEM SLABO HRANJENI LJUDJE

Ta splošna ugotovitev nedvomno drži. Prav v skrbi za zdravje delovnih ljudi o

tem problemu veliko pišemo, popularizirajo pravilne prehrane pa so prevzela v svoje programe tudi razne družbene organizacije. Skrb za boljše in rednejše prehrano zaposlenih — ta osnovni pogoj za uspešno preventivno borbo tudi s poklicnimi boleznimi — pa bi morali še zlasti prevzeti sindikati in delavske svetile po podjetjih. Dostojne že zdaj prejemajo tega, kar bi morali in kar bi v mnogih primerih lahko storili.

SLABO USLUGO DELAMO SKUPNOSTI, ČE GLEDAMO NA GOSPODARSKI RAČUN S POREZOKA STA SIŠKA

Zal je še precej podjetij, ki imajo za nerentabilne izdatke ne le stroške, ki bi jih imeli z ureditvijo dobre menze ali bifeja, temveč tudi stroške, ki naj bi omogočili delavcem delo v bolj zdravem okolju. Najrazilnejše poklicne bolezni povzročajo v delovnih prostorih nimajo pravilne ventilacije, nepravilna napeljava lo-te ne stališča, več kot kolikoli denarja. Gleđano z ožkega sorišča sicer stroške v mnogih podjetjih zaščitne naprave, ki naj bi izboljšale delovne pogoje, samo kot nerentabilni izdatke za podjetje. Povsem nasprotna pa je silika, če se ožremo na to s širših splošno-društvenih vidikov. Morda ima podjetje pri nezadostni skrbi za ljudi res nekaj manj izdatkov, ni dovolj, da preletimo ljudje, ki delajo pri zdravju škodljivih delih, in vsejce plača. Razen tega bi bilo treba dela urediti tako, da bi se ljudje na takih mestih menjavali, da bi vsakdo delal zdravju škodljivi posej le nekaj ur, ostali čas pa kako drugo delo.

OLAJŠATI DELO ZAPOSLEMIM ŽENAM

Tudi pri delavkah je izpraznoten in preutrujenost glavni vzrok obolezni za poklicnimi in drugimi boleznimi. In vendar bi večina tovarnih brez večjih finančnih izgub prenosila na pr. uvedbo dvakratnega odmora za delavke, ki morajo stati pri strojih. Brez večjih stroškov bi lahko poskrbeli, da bi lahko med odmorom sedle, dobile okrepilo itd. Če ostajajo taki predlogi le na papirju, škodujemo z odlaganjem teh ukrepov ne le zaposlenim, temveč vsej družbi, saj ji tako rekoč vedoma nalagamo večje davjate za socialno zavarovanje. M. N.

DNEVNİK

TURISTIČNA ZVEZA SLOVENIJE je priredila v Beogradu propagandno razstavo barvne in črno-bele fotografije z naslovom »Slovenija klic«. Njen namen je spodbuditi domači turizem. Beograščani se zelo zanimajo za slovenske turistične postojanke, saj dnevno obišče razstavo nad 2000 ljudi. Veliko zanimanje je zlasti za Kranjsko goro, Bohinj, Dobrovo, Logarsko dolino itd. V nedeljo bodo razstavo prepeljali iz Beograda v Vršac, potem v Osijek, naposled pa še v Novi Sad.

MED UKREPI ZA PREVENTIVNO ZAKRTO PRED INFEKCIJSKIMI BOLEZINAMI je naša izredno aktivna in nalog zdravstvene službe uvedba vakcinacije — so večeraj poudarili na seji Sveta za ljudsko zdravje LJS Srbije. Iz pođastkov je videti, da je bila vakcinacija proti tuberkulozi, ošpicam in tetanusu v letu 1955 izvedena komaj v 40 % okrajev. Zlasti slab uspeh je bil v mestih. Pravilo, da je poglavitni vzrok za tako stanje nezadovoljivo stimuliranje zdravstvenih delavcev.

KOMANDA VOJNEGA LETALSTVA ELBYZ darovala postaji za naglo zračno pomoč, katero predstavlja ta sedaj v Vrhu in Beogradu, dve lahki sanitetni letali, ki lahko pristajata tudi na ugodnih prostorih izven letališč.

MNENJA — KRITIKA — POLEMİKA

Maribor v svojih mejah in možnostih

Ce vzamete zemljevid Podravja v njegovem širšem pomenu, tedaj boste ugotovili, da teko meje mariborskega okraja na obeh straneh Drave. Ob tej vodni paraleli se je v povojnem obdobju razvila vrsta industrijskih središč, tovarnih, hidrocentral, gospodarskih objektov, ki najdejo svoj vrh v industrijskem obravskem mestu.

Med Mariborom in Crno na primer in med Lendavo je približno enaka razdalja. Razlika je samo v tem, da je področje proti zahodu manj ravno in prometno, proti vzhodu pa bolj. In še ta razlika je, da hodite do Crne preko ozemlja enega, do Lendave pa preko mej dveh okrajev, ptujskega in murskoboškega. Pastimo ob strani vprašanje občinskih teritorijev, večjih ali manjših občin in se ustavimo pri omenjenih treh okrajih.

Industrializacija v zadnjem desetletju je področja ob Dravi močno zblížala. Nazivi Koroska, Stajerska in Prekmurje imajo v tej luči le še bolj folklorni nadih, gospodarske podlage za tako opredeljevanje ni, oziroma je prav gospodarska podlaga bistveno spremenjena. Kolikor bi se politično upravna razdelitev v prihodnje naslanjala na to preživel, v srednjeveških pogojih ustvarjeno teritorialno porazdelitev, bi bistveno grešila proti spremembam in sodobnemu razvoju v tem obravskem

gospodarskem prostoru. Združitev ožjega mariborskega področja in Koroske se je naj bi spremljale naše gospodarsko in družbeno življenje, je v takih pogojih silno težavno.

Gre za vprašanje, ali je podravski in pomurski gospodarski prostor potrebno deliti na tri okraje? Maribor predstavlja na tem področju nedvomno gospodarsko in kulturno središče. Njegove možnosti in potrebe pressegajo sedanje okrajne meje, če to želimo ali ne. Promet, ki se stika v tem mestu s teh področij (zlasti če bi ga modernizirali), močno ovirje vse pomisleke velikih razdalj, ki nas pogosto plašijo v naših utesjenih geografskih pojmovanjih. Kakor je interes prebivalcev manjših, gospodarsko nesamostojnih občin, da se povežejujo z močnejšimi občinskimi središči, tako bi morala obstajati tudi težnja teh občinskih središč, manjših mest, da najdejo združitev z večjim mestom. Ne zaradi tega mesta kot mesta, ampak njegovega gospodarskega, trgovskega, prometnega, kulturnega itd. pomena. Ali je smiselno, da na takem majhnem prostoru obstajajo majhna mesta z okrajnimi administracijami? Ta mesta imajo svoj pomen za svoje bližnje zaledje, umetno ga ni moč povečati ali razširjati, če ni gospodarske podlage in niti perspektive. Pogledimo na primer kulturno življenje. Brzkone ni države, ki bi imela tako gostoto mreže profesionalnih de-

lanje občinske samouprave in načel, ki naj bi spremljale naše gospodarsko in družbeno življenje, je v takih pogojih silno težavno.

Gre za vprašanje, ali je podravski in pomurski gospodarski prostor potrebno deliti na tri okraje? Maribor predstavlja na tem področju nedvomno gospodarsko in kulturno središče. Njegove možnosti in potrebe pressegajo sedanje okrajne meje, če to želimo ali ne. Promet, ki se stika v tem mestu s teh področij (zlasti če bi ga modernizirali), močno ovirje vse pomisleke velikih razdalj, ki nas pogosto plašijo v naših utesjenih geografskih pojmovanjih. Kakor je interes prebivalcev manjših, gospodarsko nesamostojnih občin, da se povežejujo z močnejšimi občinskimi središči, tako bi morala obstajati tudi težnja teh občinskih središč, manjših mest, da najdejo združitev z večjim mestom. Ne zaradi tega mesta kot mesta, ampak njegovega gospodarskega, trgovskega, prometnega, kulturnega itd. pomena. Ali je smiselno, da na takem majhnem prostoru obstajajo majhna mesta z okrajnimi administracijami? Ta mesta imajo svoj pomen za svoje bližnje zaledje, umetno ga ni moč povečati ali razširjati, če ni gospodarske podlage in niti perspektive. Pogledimo na primer kulturno življenje. Brzkone ni države, ki bi imela tako gostoto mreže profesionalnih de-

Kulturne VESTI

SEJA ODBORA ZA PROSVETO ZVEZNEGA IZVRŠNEGA SVETA

Pod predsedstvom Rodoljuba Colakovica, podpredsednika Zveznega izvršnega sveta, je bila dne 15. aprila v Beogradu seja Odbora za prosveto, na kateri so razpravljali o nekaterih aktualnih organizacijskih vprašanjih. Med drugim in delu Sekretariata za prosveto Zveznega izvršnega sveta, pa tudi Zveznega zavoda za reformo šolstva in prosvetna vprašanja. Razpravljali so tudi o ustanovitvi posvetovalnega telesa za prosveto in kulturo in o načrtu uredbe o komisiji za fizično kulturo pri Zveznem izvršnem svetu. Odbor za prosveto je prav tako razpravljajal o sestavi upravnega odbora Zveznega fonda za kadre v gospodarstvu.

RAZSTAVA SLIKARSKIH DEL MOŠE PIJADA

V beograjskem Narodnem muzeju zaključujejo priprave za razstavo slikarskih del pokojnega predsednika Zvezne ljudske skupščine Moše Pijada, ki naj bi bila odprta 30. aprila. Ob tej priložnosti bo izšel bogato opremljen katalog z opisom vseh obravnenih slik Moše Pijada in s kratkim orisom usode, ki je spremljala te slike potem, ko so bile zapustile slikarjev atelje.

Ko je pokojni Moša Pijada leta 1952 priredil svojo razstavo, je zbral vsega 42 slik misleč, da predstavlja to ose, kar se je ohranilo od njegove bogate ustvarjalnosti. Sedaj pa so beograjskemu Narodnemu muzeju prijavitli nad 70 oljnih slik in okrog 170 risb, čeprav tudi s tem še ni izčrpano vse umetniško delo. Na razstavi bodo zastopana dela iz vseh obdobjih umetniškega ustvarjanja Moše Pijada.

GOSTOVANJE MARIBORSKEGA GLEDALIŠČA V BEOGRADU

Da bi rnil obisk Beograjskega dramskega pozorišta, je ansambel Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora prispel večeraj na svojo proo gostovanje v Beograd, kjer bo prikazal poleg »Kreftovih kreature« še »Dnevnik Ena Frank« v dramatičaji Goodrich-Hacketta. Po odhodu iz Beograda bo mariborska Drama gostovala prikrat tudi v Zagrebu.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednika odborov za gospodarstvo Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sklicujeta seje odborov za petek, dne 19. aprila 1957 ob 10 v prostorih Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdnih skladih.
2. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gozdovih.

SKLICANJE SEJE ODBORA ZA GOSPODARSTVO ORGANIZACIJE ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednik odbora za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sklicujeta seje odborov za petek, dne 19. aprila 1957 ob 10 v prostorih Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije.

Predlog dnevnega reda:

1. Obravnavanje predvidene organizacije na področju gozdarstva.

SKLICANJE SEJE ZAKONODAJNEGA ODBORA REPUBLIŠKEGA ZBORA IN ZBORA PROIZVAJALCEV LJUDSKE SKUPŠČINE LRS

Predsednika zakonodajnih odborov Republiškega zbora in Zbora proizvajalcev Ljudske skupščine LRS sklicujeta seje odborov za soboto, dne 20. aprila 1957 ob 10 v prostorih Ljudske skupščine LRS.

Predlog dnevnega reda:

1. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o gozdnih skladih.
2. Obravnava in sklepanje o predlogu zakona o spremembah zakona o gozdovih.

Iz tajništva Ljudske skupščine LRS.

dališč, kot je naša republika. Ni narobe, če je teh gledališč dovolj, toda nekeje so tudi meje. Na področju, ki ga obravnava, pa so pri vseh okrajnih administracijah, posebej pri majhnem delu prosvetarjev, občutne težnje, da bi ustvarili profesionalna gledališča v svojih mestih. Take ustanove so drage in če zahtevamo od njih kakoviteto, potem je ne smemo pričakovati. Če bodo gledališča na vsakih dvajset kilometrov. Toda to je primer samo z gledališči, upoštevajmo še izdatke okrajnih administracij na številnih drugih področjih. Morda bi bilo treba še posebej spregovoriti o stari mentaliteti našega okraja, ki je v nove družbene odnose prinesel še precej starega, preživelega, kar je pogosto v popolnem nasprotju z napori, da se naše občine okrepijo in dobijo nov status v družbenem življenju.

Bežen pregled podravskega gospodarskega področja kaže, da se je sedanja okrajna teritorialna razdelitev prežvela, okrajna teritorialna razdelitev za povečanje občin na tem področju. Samo na ta način bo moč odstraniti nesorazmerja in doseči skladen razvoj. Vprašanje je se, če ni moč ta razmišljanja prenesti na širše ozemlje kot je Podravje. Nesorazmerja in anomalije, ki se pojavljajo v gospodarstvu posameznih občin, področij in okrajev, terjajo rešitev. Toda rešitev, ki ustreza spremenjenim pogojem, ki ne pušča lokalizmu in folklorni sentimentalnosti, ki lahko dejansko pomeni korak naprej.

D. Vresnik

Delavsko-družbeno upravljanje

Vzgoja, večja perspektivnost in pomoč zbora proizvajalcev

Delavsko upravljanje se postopoma uveljavlja tudi v podjetjih mürskosloboške občine, kar po svoje dokazujejo podatki, ki so jih sami delavski sveti in upravni odbori posredovali občinskemu vodstvu SZDL.

Vprašani so bili delavski sveti 20 večjih podjetij. V teh podjetjih so imeli delavski sveti v minulih mandatih dobi skupaj 183 sej ali povprečno devet sej na en DS, 15 upravnih odborov pa je imelo 191 sej ali dvanajst in pol seje na en UO. V šestih večjih podjetjih (Tovarna mlečnega prahu, Panonija, Mura, Potrošnik, Pomurski tisk in Sograd) so imeli delavski sveti še enajstvajset upravnih odborov prvih štirih podjetij pa deset izrednih sej.

Razmerje sej DS z sejami UO je v večini podjetij ustrezno; ponekod pa le kaže na težnjo, da bi bilo breme delavskega upravljanja pretežno na upravnih odborih (hotel Zvezda: 6 sej DS in 24 sej UO) ali pa, da so se delavski sveti spuščali tudi v manj bistvene probleme, ki sodijo bolj v pristojnost upravnih odborov (Rafimus: 6 sej DS in 4 seje UO). V 12 vprašanih podjetjih je bila povprečna udeležba na sejah DS 85-odstotna.

V nekaterih delovnih kolektivih se očituje težnja po širjenju delavskega upravljanja, kar je samo pozitiven pojav; o važnejših vprašanih in problemih (proizvodni načrt, zaključni račun, tarifni pravilnik itd.) razpravljajo in odločajo delovni kolektivi kot celote. Res je sicer, da se ponekod določene ne razlikujejo zbore delavcev in uslužbencev od sindikalnih sestankov, to pa tudi ni bistveno odločilno, kajti glavno je, da se delovni kolektivi neposredno uveljavljajo kot odločilni činitelji pri uresničevanju glavnih samoupravnih nalog. Oblika v tem primeru ni povsem pogojena z vsebino. Tako so imeli v 12 podjetjih skupaj 38 sestankov vsega kolektiva ali 3,17 sestanka na eno podjetje. Za širjenje delavskega upravljanja pa se bo potrebno še dosledneje zavzemanj in ga skrbno razvijati.

ZBORA PROIZVAJALCEV NE CUTIJO

Posebna značilnost, ki jo omejuje večina vprašanih, je, da le redkokdaj ali pa sploh ne vidijo v svoji sredini odborov okrajnega zbora proizvajalcev. Iz osmih vprašanih podjetij so sporočili, da niso niti enkrat prišli na sejo DS, čeprav so jih ponekod tudi vabili. Delavski svet GP »Zidar«: »Na žalost, niti tistega ni med nas, ki smo ga izvolili in mu zapali naše zastopstvo v tem važnem oblastvenem organu.« In pri finomehničnem podjetju »Rafimus«: »Samo takrat se posvetujemo z nami (mislimo na okraj in občino), ko gre za proizvodni načrt in razdeljevanje dohodka podjetja.« — Manjka torej stalne in učinkovite pomoči, ki bi bila usmerjena k zagotavljanju poslovnih uspehov podjetij, razen seveda v nekaterih podjetjih (Koloniale, Potrošnik, Panonija itd.), v katerih so zaposleni tudi člani okrajnega zbora proizvajalcev, ki se že nekako po službeni dolžnosti

Tudi v hmeljiščih se je začelo delo

Slovo od Petra Kajzarja

V ponedeljek se je na prostoru pred spomenikom padlih v Rušah zbralo več sto ljudi, da so se poslednjic poslovili od prijateljskega uslužbenca LM Petra Kajzarja. Pokopni se je zadnje dni zdravil v morboristi bolnišnici, a je zaradi hude zadržene boleznj v soboto umrl. Kajzar je med okupacijo sodeloval v NOV, po osvoboditvi je bil postal mlitnik. Povsod, kjer je bil zaposlen, je bil vzoren delavec. V Rušah je služboval od leta 1952 dalje, napredoval je v čin vodnika, po svoji službeni dolžnosti pa je bil še pomočnik komandirja postaje LM.

Trupo pokojnika so izpostavili na metrvalnem odru v dvoran SZDL, kjer so bili na častni straži njegovi najbližji sodelevci in člani ZB. Pred pogrebom so imeli žalno svečanost, kjer so sodelovali rudiška godba na pihala in dva pevška zbora, nato pa se je od pokojnika v imenu Rušanov poslovil sekretar Okrajnega odbora ZK lov, Zurančić. Od pokojnika so se poslovili še zastopnik Strelskega društva in zastopnik TNZ. Nato so Kajzarja prepeljali v Belitince, kjer so ga pokopali.

DOMALA POVŠOD ENAK REFREN

V nekaterih podjetjih že preraščajo sprva neboljzvene želje v vse bolj odločne zahteve: posreduje nam več politično-gospodarskega znanja! — kajti delavsko upravljanje šepa prav zaradi politične nerazgledanosti in prešibke gospodarske usmerjenosti članov DS in UO. Potrebo po posebnih seminarjih za člane delavskega upravljanja nakazujejo in že tudi predvidevajo v 10 vprašanih podjetjih. Na tem področju so v Separaciji kremenčevega peska v Pucuncih komaj pri začetniškem koraku, saj navajajo, da niso mogli dobiti predavatelja, ki bi jim pomagal pri proučevanju zakona o delavskem samoupravljanju. Pri »Zidarju« se zavzemajo za večjo aktivizacijo pod okriljem do sedaj bolj slabo aktivnega Kluba delavskega samoupravljanja. V ČZP Pomurski tisk menijo, da bi bilo potrebno spričo specifičnosti podjetja (tiskarna, časopis, knjigotštvo, založba) na seminarju udeležiti predvsem notranjo strukturo podjetja in njegovega poslo-

V Izlakah popravljajo kopališče, na prostem bodo uredili bazen

vanja, da bi člani DS lahko potem uspešneje razpravljali o problemih in nalogah podjetja kot celote. Pri Potrošniku se zavzemajo za izobraževanje samoupravljalcev na dobro pripravljnih tečajih. V podjetju Panonija se se že do sedaj resno trudili, da bi na sejah DS svoje delavce tudi gospodarsko in politično usmerjali, kljub temu pa se otevažajo še za seminar, na katerem bi naj še več dosegli na poljuden in za delavca doumljiv način... V Tovarni mlečnega prahu mislijo, da bodo s seminarjem dosegli zaželeni smoter le tedaj, če bodo organi DU dobili večji vpogled v pristojnosti in posele družbenega upravljanja ter v finančno poslovno upravljanje podjetja. Domala povsod pa se tožijo, da upravljalci premalo poznajo bistvene zakonske predpise, ki se neposredno dotikajo njihovih pristojnosti.

PREMALO SE PRIPRAVLJAJO!

Očitno je tudi, da v nekaterih podjetjih nimajo člani delavskega upravljanja dovolj časa, da bi

se na seje temeljito pripravili in lahko tudi aktivno sodelovali v razpravah, preprosto zaradi tega, ker dobijo dnevni red brez osnovne obrazložitve obravnavanega gradiva komaj dan ali dva pred samo sejo. (Potrošnik, Agroservis itd.), s čimer je precej ohromljeno njihovo osnovno poslanstvo: namreč, da bi bili tudi na svojih delovnih mestih dobri tolmači sklepov in smernih organov DU in prenašalci predlogov in priporočil iz kolektivov v te organe. Na kmetijskem posestvu v Rakicnu imajo več delovišč, toda sklepe organov DU tolmačijo delavcem upravniki namesto tamkaj zaposlenih članov DS. Povsod pa ni tako. V tovarni »Mura« tolmačijo sklepe samoupravnih organov po osnovnih delovnih enotah — brigadah. V Panoniji dobijo člani DS potrebna gradiva že nekaj dni pred samo sejo. Pri tem jim izdatno pomaga strokovni svet — stalen organ GS. Podobno je tudi v gradbenem podjetju Sograd, čeprav hkrati ugotavljajo, da so bili organi delavskega upravljanja do sedaj preglabo povezani z delovnim kolektivom in da je zanje enoletna mandatna doba očitno prekratka — zlasti se v

gradbenih podjetjih sezonskega značaja.

NERAZČISČENI POJMI

Tu in tam so imeli v minulih mandatih dobi oprava tudi s pojavi, ki so tako ali drugače zmanjševali vlogo in prestiž organov GU. Pri Zidarju so posamezni člani UO oportuno odrekli sindikalni organizaciji pravico, da bi se zanimala za delovanje delavskega upravljanja. Predsednika UO so morali razrešiti in odpustiti iz službe. V gostinskem podjetju Zvezda so posamezni člani s pijančevanjem in nesolidno postrežbo zapravljali ugled podjetja. Nekdo se je celo tako daleč spozabil, da je hotel fizično obratovati z upravitnikom. Predsednika DS so razrešili spričo očitnih odstopanj od načel delavskega samoupravljanja. Pri Bilisku so nekatere zapisniške zapravili, drugih pa še niso prepisali. V mizarski delavnici Jelka so zapisali: »Težave DS in UO so bile v tem, da so imeli največkrat spore z delavci, odpravili pa so

jih tako, da so jim odpovedali službo...« All je res samo to pot za odstranjevanje težav?

Naposled pa tudi ne kaže sprengledati, da sta poročili za delavske svete svojih podjetij (določeneje; odgovore na vprašanja) podpisala edino le v prvem primeru tajnik, v drugem pa direktor podjetja. Drugo je seveda vprašanje, ali je tako tudi zagotovljena samokritičnost pri ocenjevanju delavskega upravljanja ali pa sta podpisnika izpolnila zgolj samo še eno formalnost, da sta dala odločilno piklo na I.

Kmetijske novice iz krajev ob Meži

Kmetijska zadruga Tolsti vrh — pospeševalec kmetijskega napredka

Kmečka zadruga Tolsti vrh — v občini Ravne na Koroškem se zadnja leta razraščajo po vseh vejah dejavnosti kakor dobro negovano drevo. Pogнала je korenine zadržištvu v to močno koroško zemljo. V njenem odboru so napredni kmetovalci podrčja, duša je pa znani, razgledani mož — zadržiški aktivist tov. Smarčan Franc. Zato sem se obrnila nanj in rad je ustregel, čeprav mu premnoge skrbi belijo glavo in je »naprežen« v delo.

»To je bilo glavno pravilo ob jesenski in sedaj ob vigradni setvi. Prizadevanje nekaterih članov pospeševalnih odsekov, večja razgledanost do pred leti še precej konservativnih kmetovalcev (predvsem gorjanec) in pa dane materialne možnosti v naši zadrugi so bili tisti činitelji, da smo se postavljenu cilju močno približali. Kmečka zadruga je nabavila motorni selektor in zapraševalca, na njih so kmetje očistili in razkužili za jesenski in vigradni posev okrog 50.000 kg žit. Imajo pa še sami okrog 20 ročnih selektorjev — računamo, da je prišlo v zemljo okrog 80 % očiščene semena. Ker so naša koroška žita precej izročena, smo posvečali dosti skrbi zamenjavi semena in naročilom kakovostnih semen, ki so bila prej na teh tleh preizkušena. Treba bi bilo pa še kakih 6 let držati ta sistem zamenjave, da bi prišli pri tem na zeleno vejo — akcijo bomo skušali še bolj razgibati. Pridelovanja semenskega krompirja se je oprijelo že 12 kmetovalcev na 10 ha površin. Je pa nekaj nasadov odpadlo iz izbora zaradi napada viroznih boleznj. Semenska služba mora biti poštna in stroga, češar nekateri pridelovalci še ne morejo prav razumeti.

Ko so odborniki zadruge letos pozimi hodili od kmetije do kmetije (se pravi velikokrat iz klanca v hrib in v graben, pa zopet v hrib) in izpolnjevali anketne pole, so pojasnjevali rentabilnost umetnih gnojil in člani zadruge so po njih (gnojilih namreč) pridno posegali. Zadruga beleži stroškovno nad 50.000 kg raznih vrst. Namenili so jih največ za travnike in krompirišča, manj za žita.

To je pa pri nas še precej zanemarjeno, v občinskem merilu pridelamo komaj 1500 do 2000 kg sena na ha, 30 % travnikov je zamočvirjenih in zaraščenih z grmovjem; lani v jeseni so kmetje skopali 3 km drenažnih jar-

kov, a le bolj v nižinskem svetu, medtem ko dreznajo v višinska gospodarstva še ni prav prodra, pa bi bilo potrebno. Zadnje čase bolj gnojijo z živinskim gnojem, poslužujejo se Thomasove žlindre in nekateri gospodarji so dvignili hektarski donos od 2000 do 3000 kg.

Res je sadjarstvo na tem našem močno nagubanem svetu ob Meži postranska panoga (glavna je vsekakor živinoreja), a kadar je dobra letina, daje čedne dohodke. Tržišče je blizu in sadja fužinarji na Ravnah nimajo nikoli preveč. Največ sadnega drevja je starega že nad 80 let, zato so v sadjarskem odboru zadruge sklenili, da bo treba tu narediti kmalu preokretnico. V zadnjih 4 letih so sicer nasadili več ko 4000 sadik, a to le po obronkih in pašnikih. Sele letos so nekatere začeli sadno drevje negovati. Letos bodo Tolstovrščani uredili (skupno z zadržiškim posestvom) več ko 10 ha novih nasadov (zlata parmena kot oplojevalka, glavni vrsti pa jonathan in krivopecelj). Zdi se, da so naši kmetje zdaj dobili precej veselja do obnove svojih sadovnjakov. Zal pa se kreditov za obnovo, katere nudi hranilnica prav zaradi omejitve (le nad 5 ha strnjanih nasadov) ne morejo poslužiti, kakor bi se jih radi, saj so ti grunti vsak zase celota sredi gozdov, zaradi katerih strnjanih nasadov ne moremo urediti.

»Prej ste omenili, tovariš upravitnik, vaše zadržiško postovo — kaj, ko bi še o tem katero reklamo«
Usmerili smo oboje posestev (vsako je na svojem hribu) na živinorejo — panoga je rentabilna in še okolišju koristimo s plemensko mlado živino. Za mleko s posestva se stranke kar potegujejo, saj ima povprečno 3,7 stop. tolišče, mlečnost se je dvignila za 6000 litrov, povprečno namolzemno od krave 2300 litrov. Skupna proizvodnja živinoreje je

naš menoj. Tu in tam se je rdeči svinčnik vbojed vame in kmalu nato so naočniki obrnili telefon in poklicali Pepeta. Potlej sem spet romal v predal in čez nekaj dni se je vse skupaj spet ponovilo: naočniki, rdeči svinčnik, telefon in Pepe, ki je vse razburjen spet prišel v pisarno komisije. Nato kratek odih za nekaj dni in spet... Pepe se je penil in jezil kot takrat, ko me je sestavil. Naočniki pa so mu moleli Uradni list, ki me je prezirljivo gledal. Naočnike sem videl zopet takrat, ko so me po dolgem ležanju v zibki potrdili. To je šlo izredno hitro. Naočniki so rekli moje ime in »v redu« in komisija je rekla »v redu«. Mislil sem, da je končano, ampak moje romanje se je nadaljevalo. Prišel sem sém, v ta predal občinske komisije in tu bom menda porumenel, preden me bodo vzeli na sveto. Zato sem se oglašil. Strahотно se bojim novih naočnikov in novega rdečega svinčnika. Saj so me že tako čisto pordečili. Kdo je kriv? Presodite ljudje. Jaz, Tarifni Pravilnik osebno mislim, da je krivo to počivanje v »zibkah«, kaj pravite?«

»VI, v podjetjih ste krivi!« sta v en glas grmela uradnika. »Imeli ste časa tri mesece!« »Tri mesece,« so posmehljivo rekli predstavniki podjetij. »Kaj pa delate vi tri mesece?« »Popravljamo vaše napake!« sta se razburjela uradnika. »Zakaj pa ni potrjen naš pravilnik, ki je bil najboljši v okraju?« »Komisije, te so krive! Tovarne »Vijak«. «Komisije, te so krive! Zakaj ne zaposlite več ljudi pri tem delu?« »Midva nisva komisija,« sta rekla uslužbenca, »sva samo nameščena. Povejte to komisiji!«
»Vrag ve, kdo je sploh kaj kriv!« je zarežal računovodja »Pločevinke« in zaloputnil vrata. Za njim so odšli tudi drugi. V pisarni je zazvonil telefon...

dala po bilansi 1.635.000 din. V poljedelstvu smo dosegli tudi lepe uspehe: pšenica je dala več, kot je bilo lani povprečje v Banatu (1800 kg), krompir 165 centov na ha, oves 1600 kg, silos 250 centov, zelje pa celo 410 centov na ha. Vrednost poljedelske proizvodnje 2.635.000 din je najvišja, odkar gospodarimo na teh posestvih.

»Kaj pa vaše gradnje, ste uspeli vse planirano zgotoviti?«

»No, gotova je gnojnična jama, silos, kozolec, zgradili smo preko 2000 m kamnite ceste, adaptirali goveji hlev — no, še kaj manjših popravil smo imeli. Občutno breme pa predstavljajo za nas obresti na osnovna sredstva, rezervni skladi, ter visoko ocenjena osnovna sredstva, zaradi katerih nastaja visoka amortizacija, sicer bi res mogli počasi zlesti na zeleno vejo in uresničiti še obširne načrte.«

Odkar je zadruga prevzela ščeno in obnovo gozdov, je bilo že marsikaj koristnega postorjenega v tem kotu.

Pogozdili smo zadržišniki oz. gozdni posestniki 3 ha, izpopolnili 9,5 ha nasadov, posadili smo več ko 59.000 dreves. Očiščenihi je 10,75 ha gozdov posebno tam, kjer je lansko neurje napravilo občutno škodo. Važno pa je, da sadike lepo rastejo.

In že spet je zablrel telefon: predsednika področne dravograj-ske zadržišne poslovne zveze tov. Smarčana vabijo na neko sejo — konec. Se mnogo bi nam imel povedati. Bo pač še za drugič kaj ostalo. Hvala. M. H.

To in ono iz Ajdovšine

VOLITVE V DELAVSKE SVETE

Na volitve v delavske svete so se v Ajdovšini dobro pripravili. Med prvimi so imeli v soboto, 13. t. m. volitve na trgovačem podjetju »Hudela«, ki se jih je stodoletno udeležil vs delovni kolektiv. V 15. članski nov delavski svet so izvolili tudi 5 žens in mlitnik, kar je več kot prejšnja leta, kar dejansko tudi ustroža številu njihove zaposlitve v tem podjetju. Na ta dan popolnoma so imeli tudi veliko predvolilno zborovanje na sadno likerskem kombinatu »Fructalua«, na katerem se je delovni kolektiv podrobno seznanil z uspehi lanskoletnega družbenega upravljanja. Voliti pa bodo v soboto, 20. t. m. Prav tako bodo v tem tednu volitve delavskih svetov v tekstilni tovarni, mlitnskem podjetju, LIP-u, kovinskem in mizarskem podjetju v Ajdovščini ter v tovarni poljedelskega orodja v Butjajah.

STRELSKO DRUŽINO BODO USTANOVILI

Na zadnji seji je MOZB NOV v Ajdovščini dal pobudo za ustanovitev strelske družine, katere ustanovni občni zbor bo 25. t. m. Razen tega je razpravljalo o organizacijskih vprašanjih in pripravilo za dostojno proslavitev 5. maja, občinskega praznika.

ITALIJANSKI MLADINCI NA OBIŠKU

V nedeljo, 14. t. m. dopoldne je obiskalo tekstilno tovarno v Ajdovščini 54 mladince KPI Goriske federacije pod vodstvom njihovega sekretarja Frlice Leonardona. Italijanske mladince komuniste je spremljal sekretar okr. komiteja LMS v Gorici Milor Luček. Gošnje so se zanimali za delovni proces, način nagrajevanja, norme, posebno pa še za delavsko družbeno samoupravljanje. Po ogledu tovarne jim je delavski svet TT priredil v hotelu »Planika« kosilo, potlej so se Italijanski mladinci odpravili ogledat Postojnsko jamo. —mat-

ZVVI LEPLO SKRBI ZA SVOJE ČLANE

Na občinski konferenci ZVVI v Ajdovščini se je v nedeljo, 14. t. m. dopoldne zbralo več ko 40 delegatov iz 18 osnovnih organizacij, ki delujejo na območju občine. Občinski odbor ZVVI v Ajdovščini šteje okrog 460 članov in je eden najmočnejših v goriškem okraju. Lani je organizacija na različne načine pomagala članom, odbor je organiziral več krajevnihi posvetovanj, veliko družabno prireditve, oddaril otroke padlih borcev NOV, razdelil 27.000 din kot podpore ter odpisal 12 najpretežnejših na zdravstveno klimatsko zdravljanje. Najdalejšje osnovno organizacijo so na Cola, v Ajdovščini, Gabrju, Kamnjah in Lukanvu. Za bodočo pa so sklenili, da še bolj utrjuje medsebojno sodelovanje z ostalimi množičnimi organizacijami, kakor tudi z občinskimi ljudskimi odbori.

USPELA SKUPŠČINA ŠAHOVSKE ZVEZE SLOVENIJE

KVALITETA NE DOHAJA MNOŽIČNOSTI

Minulo nedeljo je bila v Ljubljani VI. redna skupščina Šahovske zveze Slovenije...

Sedanja Šahovska zveza Slovenije je leta 1948 izšla iz bivšega šahovskega odbora Slovenije...

MOJSTRI, MOJSTRI...

Razen vele mojstra dr. Vidmarja in Pirca ter mednarodnih mojstrov iz Vidmarja in Puc...

PREMAJHNA POVEZANOST

Poznejše razpravljanje o dvigu kvalitete naših mojstrov in mojstrskih kandidatorov...

PROBLEMI OSNOVNIH ORGANIZACIJ

Največje ovire za še večji razvoj šahovske organizacije so težave...

rimi se borijo osnovne šahovske organizacije, ki povečini pogrešajo primerne prostore...

Sedaj, ko ima SZS 11 okrajnih šahovskih zvez, v katere se bodo preimenovali okrajni šahovski odbori...

ŠTEVILNE PRIREDITVE IN KOLEDAR

Šahovski življenje se je v razdobju zadnjih dveh let izredno razmahnilo. Šahovski festivali na Bledu in Portorožu...

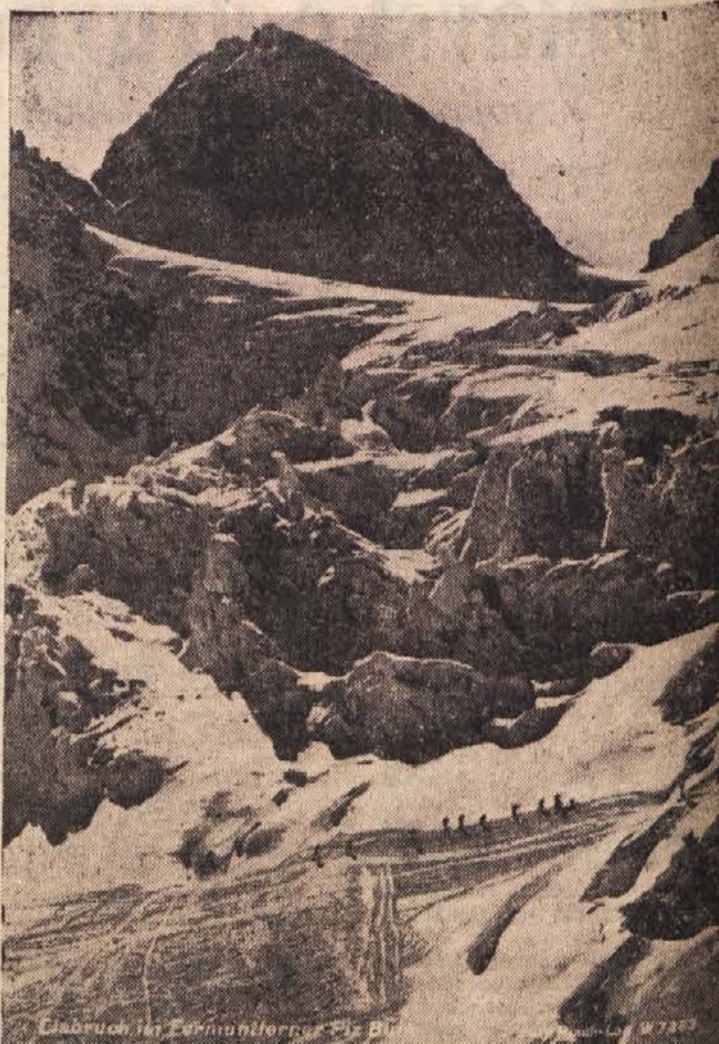
V ZADRU BO LETOS ŠPORTNI FESTIVAL

Letos bo v Zadru prvi športni festival, ki se bo, kot je zamišljeno, v naslednjih letih razvil v pomembno mednarodno prirediteljevo organizacijo...

vpliv za razvoj duševnosti. Razen sorazmerno lepih uspehov nekaterih naših pomembnejših mojstrov...

Po živahnem razpravljanju o raznih vprašanjih so sklenili, da bo žensko prvenstvo Slovenije v Idriji...

Skupščina je ugotovila, da je dosednji izvršni odbor SZS za svoje vsestransko uspešno opravljeno delo...

Kolona smučarjev si utira pot mimo ledeniških razpok proti Piz Bulnu (zadaj)

S SMUČMI PO TRITISOČAKIH ŠVICE IN ARLBERGA

Mednarodna naveza

Včeraj smo objavili prvi del pisma našega poznanelega alpinista Rada Kovčarja...

Kmalu po vzponu na Dreiländerspitze se je vreme zopet pookčalo in pobočja Silverta...

Do sedla med obema vrhovoma smo dospeli s smučmi. Piz Man je višji in zato mnogo zahtevnejši...

Vzpon na Piz Jeremias je bil sicer daljši, a zato blažji. Sneg je bil sicer strnjen...

Nazaj gredo je ledenik zgrnila gosta megla. Sedaj je prišel na pomoč kompas...

Fo kpslu smo si ogledali snežni profil. Predaval je znani reševalec iz Münchena...

Naslednji dan zopet megla in sneg. Barometer je neverjetno naglo padel. Zopet so snežni meteži zajeli gorska pobočja...

Merda bodo vetrovi zopet razgnali zmrznjeno meglo. Tokrat se bodo zopet povzpeli kolona smučarjev na veličastne tritisočake...

Kateri smučarji so uspeli do sedeti na Piz Bulnu ni mogoče dojeti s smučmi...

Smuka nazaj po ledeniku Ochentaler mimo razpok v novem snegu je ostala nepozabna...

Naslednjega dne je bilo vreme še slabše in tritisočake Silverta je zgrnila megla...

Tom so se poganjali iz letal pred njim. Videl je v zraku nekaj črnih pičic...

strani držal v šahu. Potem je Tom našel Gardello, z muko sta zbrala fante okoli sebe...

»Ne,« je zavpil Gardella, pa je bilo že prepozno.

V delcu sekunde, ko je granata šinila skozi zrak in se je skušal Mahoney kot srednjebolec spretno preriniti skozi vrzel med skalama...

»Hank!« je zavpil Tom, pa ni dobil odgovora. Tom mu je segel z roko pod pazduho in ga naglo obrnil...

Tom mu je segel z roko pod pazduho in ga naglo obrnil. Hanku je razmesarilo vse prsni koš...

Tom mu je segel z roko pod pazduho in ga naglo obrnil. Hanku je razmesarilo vse prsni koš...

Hank Mahoney je čepel za skalo, pri kateri je Tom zdrsnil in jarek. Trije Japonci so ga z leve strani držali v šahu...

Tom mu je segel z roko pod pazduho in ga naglo obrnil. Hanku je razmesarilo vse prsni koš...

Priznanje, čestitke in morda slovo kolegu. Prizrcno, kaj ne? Takole so pozdravili nemškega reprezentanta Willijsa Schröderja...

Šport po svetu

Burrini prvi na Kaninu

Na XIX. tradicionalnem mednarodnem smučkem tekmovanju na Kaninu je v veleslalomu (namesto v običajnem smuku) zmagal Italijan Burrini...

Debruyne vodi v Desgrange-Colombo

V znanem ocenjevanju za najboljšega kolezarja sezone, Desgrange-Colombo, vodi Belgijec Debruyne s 57 točkami pred Planckaertom...

Delaney — najboljši v dvoranah

Športni novinarji iz New Yorka so proglasili olimpijskega zmagovalca v teku na 1500 m Iroa Rona Delaneyja za najboljšega atleta v dvoranah v letošnji sezoni...

KVALIFIKACIJE TENIŠKIH IGRALCEV V BEOGRADU

Državni prvak premagan!

Beograd, 16. aprila. — Največje presenečenje tretjega dne kvalifikacijskih tekm za sestavo jugoslovanske reprezentance za Davlov pokal je zmagal zagrebkega igralca Koretića...

Ostala rezultata: Panajotović: Nikolić 6:2, 6:5, 6:0, 6:0. Popović: Jakić 6:2, 6:4, 5:6, 6:1.

Brzovjavke

PRAGA, 16. aprila. V prijateljski nogometni tekmi je reprezentanca Zagreba premagala reprezentanco Prage...

MOSKVA, 16. aprila (TASS). — Osemajista parija dvoboja za naslov svetovnega šahovskega prvaka med Botvinnikom in Smislovom je bila prelojena zaradi bolezni Botvinnika...

PILOESTI, 16. apr. (Adjerpres). Na mednarodnem šahovskem turnirju v Ploestiju vodi po šestem kolu Rumuna Chocales in Balanet s 5,5 pred Drimerjem (R) 4,5, Krogusom (S) 4, Kolarovom (B) in Alsterjem (CSR) s po 3,5 itd.

LONDON, 16. aprila (Reuter). V tekmovalju za angleško nogometno prvenstvo je Burnley premagal klub Aston villa, a Woolverhampton Bromwicha s 5:2.

BEOGRAD, 16. aprila. Določena je razporeditev reprezentance za prvo žensko svetovno prvenstvo v rokometu, ki se bo začelo 12. julija v Beogradu s tekmo Jugoslavija — Francija...

ZAGREB, 16. aprila. V dvorani Zagrebkega velešporta je bila revija hrvatskih in slovenskih boksarjev. Od Slovencev je bil uspešen le Žurman v lahki kategoriji...

BEOGRAD, 16. aprila. Košarkarska tekma za prvenstvo zvezne lige med Crveno zvezdo in Partizanom bo jutri, v sredo ob 16.30.

Triglavski smuka preložen

Od Smučarske zveze Slovenije smo prejeli obvestilo, da je letošnji Triglavski smuka, ki bi moral biti v nedeljo, preložen za nedoločen čas zaradi nove zapadke snega...

Koča — izhodiščna točka tečajnikov (3244 m) in Silverta, ki je eden izmed najvišjih vrhov v Alpah, saj je visok 4779 m

MOŽ Sloan Wilson V SIVEM

Polet do Karkowa se je zdel zelo kratek. Prijetno je bilo sedeti na usločnem sedežu z vojaškim kocem okoli nog in poslušati zamolklo brnenje motorjev...

»Fantje!« je rekel Gardella. »Saj ne bo tako strašno. Ko bomo prišli na tla, bodo oni brž utihnil!«

»Ne bo tako strašno, ne,« je rekel Tom in mišlil na Japonce, ki skriti v zakloniščih čakajo na zatišje med bombardiranjem in sovražnimi padalci...

mi topovi. Predstavljal si je, kako je lepo biti skrit v zaklonišču. Bombe eksplodirajo okoli tebe, ti pa samo čakaš. — Izenadna se mu Japonci niso več zdeli kot rumeni, jokavi človečki z bajoneti v rokah...

Danilo se je, nebo je postajalo od trenutka do trenutka bolj modro, nazadnje je bilo modro kot pobarvano steklo. Morje je bilo motno sivo, v bližini Karkowa pa so se risale bele plitvine...

Dolga vrsta transportnih ladij severno od otoka je začela spuščati pristajalne čolne. Tom je opazil, kako so širili krog, kakor da nameravajo prepeljati z ladij enote na kopno...

»Hank!« je zavpil Tom, pa ni dobil odgovora. Tom mu je segel z roko pod pazduho in ga naglo obrnil. Hanku je razmesarilo vse prsni koš...

Hank Mahoney je čepel za skalo, pri kateri je Tom zdrsnil in jarek. Trije Japonci so ga z leve strani držali v šahu...

MRAVLJIŠČE pod gorami

Predor pod Mont Blancom bo širok osem in visok pet metrov

- Pod mogočnim gorskim masivom, ki se je kot neprehodni nasip raztegnil čez Južno Evropo ter odsekal Italijo in Švico od severnih in zahodnih dežel, se ljudje že desetletja spopadajo z naravnimi ovirami. Ta boj se bje daleč od znanega zunanega sveta, globoko v zemeljski notranjosti, tisoče metrov pod bleščečimi vrhovi Monte Rossa.
- To je boj za prometne zveze, za ceste in železnice. Ker cest in železnic ni mogoče speljati čez visoke gorske grebene in alpske vrhove, so se inženirji zarili globoko v zemljo. Tako je nastala pod alpskim pogorjem pravcata mreža največjih predorov na svetu, ki se jim bo pridružil v bližnji bodočnosti tudi cestni predor med francoskim Chamonixom in italijansko Entrevo ter bo dolg skoraj 12 km.

Najdaljši alpski predor je Simplon, ki je z 19.825 m hkrati tudi najdaljši na svetu, za njim pa pride Sentgothardski predor (15 km) in še vrsta drugih, ki so vsi nad 10 km dolgi.

Največji cestni predor med Italijo in Francijo bo zadnja beseda sodobne gradbene tehnike.

Rekord v skoku iz stratosfere

Trije češki padalci so iz višine 12 km skočili iz reaktivnega letala, ki je zmanjšalo hitrost na 500 km. Padala so odprli šele 600 m nad zemljo. Po srečnem pristanku so izjavili, da jim je v veliki višini primanjkovalo kisika in da je bilo 45 stopinj mraza.

V zemeljsko notranjost se bo zagrizel pri Chamonixu v višini 1205 m in peljal pod Mont Blancom (4807 m), Aiguille du Midi (3673 m), Aiguille de Géant (4013 metrov) in Grand Morasse (4206 m). Na dan bo prišel pri italijanski Entrevi 1580 m nad morjem, širok bo nekaj nad 8 m, ob strani bo imel pločnik 80 cm, v celoti pa bo visok skoraj 5 m. Na vsakih 50 m bo v skalah vdolbina, v kateri bo prostora za motorno vozilo, v razdaljah po 150 m pa bodo izdoblili 20 m dolgo pomožno garažo. Ventilacijske galerije bodo pod cestiščem, z njihovo pomočjo bodo spravljali v predor po 300 kubikov čistega zraka na sekundo, zato bo lahko vozilo v obe smeri na uro po 210 motornih vozil. Ogrevanje ne

bo potrebno, ker temperatura v notranjosti predora ne bo niti v najhujši zimi nižja od 20 stopinj nad ničlo.

Za vrtnanje tega predora so izdelali poseben vrtnalni stroj »Jumbo«. To je pravzaprav veliko premično ogrodje na gosenicah ali tračnicah, vsa naprava pa zavzema celotno višino in širino bodočega predora. Na ogrodju bodo razporejeni delavci, ki bodo z

električnimi vrtnalnimi stroji dolbli luknje v skalo. V določenih časovnih presledkih bodo odjeknile v predoru močne detonacije. Dinamit bo krusil velike skalne klade, nekaj trenutkov poprej pa se bo »Jumbo« na tračnicah umaknil do varne razdalje, da eksplozija ne bo ogrozila delavcev.

Strokovnjaki menijo, da bodo dela pri tem predoru pod Mont Blancom najtežja nekje v sredini, ker so tam granitne skalé s 15 cm velikimi kristali. Po vsaki eksploziji se bodo delavci vrnili na gradbišče z mehničnimi lopatami, ki bodo natovarjale zemljo in zdrobljeno skalovje na vagončke.

Opice v mesnici

Mesar v francoskem Sielu in njegovi kupci si kar niso mogli opomoči od presenečenja, ko je vdrl v mesnico 12 šimpanzov ter se začelo obešati na kavlje in metati v ljudi klobase in meso. Šimpanzi so v veseli igri »okupirali« mesnico in izgnali vse ljudi. Sele, ko je prišel njihov krotilec, so disciplinirano smuknili v kletke. Kasneje so ugotovili, da je vesela opičja družina pobegnila iz bližnjega cirkusa.

Tudi v Sovjetski zvezi gradijo zadnja leta tovarne montažnih hiš, ki jih nameravajo postaviti v bližini novih rudnikov onstran Urala. Posnetek kaže montažne dele z okni

Bojevitarka

Sodišče v Miami (ZDA) je naložilo neki 78-letni starki dva dolarja globe, ker je šla čez cesto na nedovoljenem kraju, 50 dolarjev zaradi žalitve prometnega stražnika in še zraven sto dolarjev zato, ker je stražnika namahala z dežnikom.

Elektronski stroj v knjižnici

Značilno za bodoče izposojevalce knjig bo to, da bodo elektronski stroji iskali knjige po policah, sestavljali kataloge in zapisovali imena naročnikov na magnetofonski trak, je dejal dr. Erkhart, ki so mu naročili, naj organizira knjižnico, ki bi poslovala v oddelku za znanstvene in industrijske raziskave Velike Britanije na principu elektronskih računskih strojev. Na sestanku s knjižničarji je predložil dr. Erkhart načrte za novo knjižnično poslojpe, ki ne bi bilo prav nič podobno dosedanjim stavbam te vrste, vendar pa tolikšno, da bi lahko vanj spravili po dva izvoda vseh angleških knjig, kar jih je izšlo v minulih sto letih.

Pastirica Berta pripravlja tretji roman

KO JE PASLA KOZE, JE SAMA SEBI PRIPOVEDOVALA ZGODBE

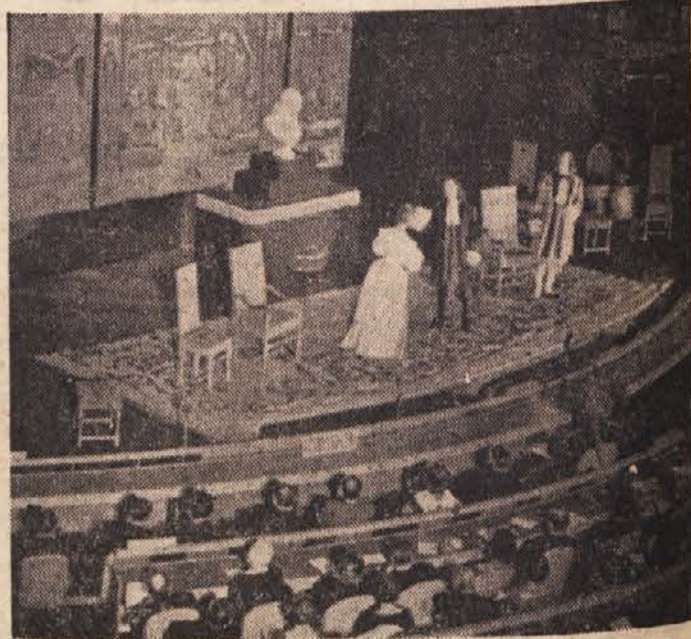
Mlada francoska pastirica in pisateljica Berta Grimaud prejema iz dneva v dan več pisem iz Francije, Anglije in Nemčije. Pisma ji pošiljajo predvsem založbe in pa ravnatelj gledališč. Vzrok: pastirica in pisateljica Berta Grimaud je objavila pred letom dni — takrat ji je bilo 16 let — roman z naslovom »Lepi klovni«. O tem njenem delu zatrjujejo mnogi, da je z njim celo prekosila romane znane Françoise Sagan.

V tem razgibanem romanu se na vsaki strani prepletajo ljubezen, kri, strast in zahrbtni zločini, zraven pa seveda ne manjka tudi poetike, ki so zanjo dale pisateljici navdih naravne lepote. — Zlasti mnogo pisem prejema mlada pisateljica iz Anglije, ker je tam nedavno izšel prevod njene »Lepega klovna«. Zda govorijo že o možnostih za snemanje filma po tem romanu, ki je zbudil v Angliji veliko zanimanje.

Med tem časom je pisateljica v »pastirskem kostimu« napisala že svojo drugo knjigo »Ubiti lastnega otroka« in menda že pripravlja tretji roman.

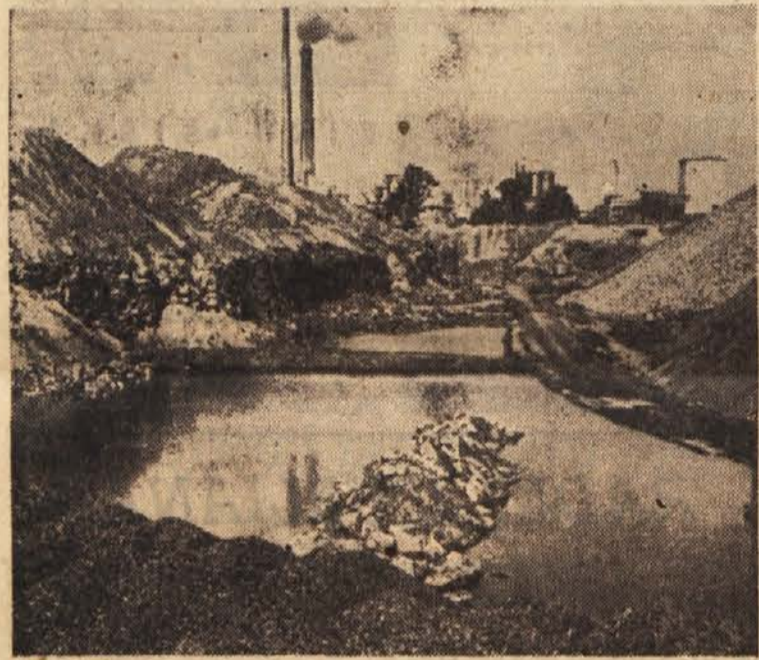
KOLEKTIVNA POROKA

V zboru je šestnajst nevest začikalo tih »da«, takoj nato pa se je oglasilo enako pritrtilno šestnajst moških. — Ta običaj se je ohranil še v nekaterih južnokitajskih pokrajinah. Kadar je pri hiši poroka, imajo Kitajci radi vse v lišpu in hlesku, pa glasbo, bengalični ogenj in podobne slavnostne reči. Vse to pa mnogo stane, zato še velja običaj, da pripravijo poroko svojci po več parov hkrati, ker so potem nižji stroški, ki si jih družine lepo razdelijo

Predstava v dvorani OZN

Veliko dvorano v njujorški palači Združenih narodov so za en sam večer spremenili v gledališko dvorano. Tam, kjer stoji pod emblemom OZN govorniška miza, so obesili dragocene gobeline iz osemnajstega stoletja in postavili Molierov doprni kip. Ko so ugusnile luči, sta Jean-Louis Barrault in Madeleine Renaud z Molièrovim »Ljudomrznikom« zaključila uspešno turnejo po Združenih državah.

Svedska sodi med dežele, ki imajo velike zaloge uranove rúde in so hkrati tudi že precej napredovale v pridobivanju čistega urana kot energetskega vira bodočnosti. Posnetek kaže dnevni kop uranovega rudnika Kvarntorp v pokrajini Närke, v ozadju pa so naprave, kjer pridobivajo iz rude uranski koncentrat

LEPOTA IN ČAR

Ko so vprašali znanega pariškega pevca Mauricea Chevalierja, kakšna je razlika med lepo in očarljivo žensko, je takole odgovoril:

»Lepa ženska je tista, ki jo jaz opazim, očarljiva pa je ona, ki opazi mene.«

»Ali si še vedno hud name, Artur?«

ISKREN ODGOVOR
Na vprašanje, zakaj vedno slika krajine, nikoli pa portretov, je Winston Churchill takole povedal:

»Samo zato, ker niti polje niti drevo, ne morje in ne gozdovi nikoli ne zahtevajo, da bi morali biti na sliki prav takšni, kot so v resnici.«

NASVET ZA SREČEN ZAKON
V veselju družbi so vprašali pokojnega ameriškega filmskega igralca Humphreya Bogarta, kakšen je po njegovem recept za srečen zakon. Takole je odgovoril: »Svoji ženi nikoli ne ugovarjam. Mirno počakam, da ona sprejme moje mnenje.«

»Lovska postaja« izpred 100.000 let

- Orodje iz kosti
- pri Kragujevcu

Narodni muzej v Kragujevcu je odkril doslej več pomembnih arheoloških najdišč. Raza skalnatih votlin iz paleolitika v Risovači in Gradcu, neolitikskih najdišč v vaseh Grivac, Kusovac in Divostin, ter ostankov iz bronzne dobe v Kormanu in Djurdjevu je muzej nedavno obogatil svoje arheološke zbirke z ostanki mamuta, ki so jih našli na najnovjšem paleolitkem najdišču v Donjih Komaricah.

To paleolitko najdišče je odkril kmet in samouki arheolog Tihomir Stamenković, kar je že njegov drugi uspeh na tem področju. Mož je med drugim tudi velik ljubitelj najrazličnejših starih. Upravnik kragujevskega muzeja je o zadnji najdbi povedal naslednje: Med iskanjem rud je Stamenković izvedel od kmetov, da so v potoku Orašje pri Donjih Komaricah svelike kosti. Takoj se je odpravil tja in v velikih kosteh prepoznal mamutove okle, ki so tam že leta propadali na zraku. O najdbi je takoj obvestil muzej v Kragujevcu.

Arheološki strokovnjaki so ugotovili, da je na kraju, kjer se stekata dva potoka, voda izpodjedla zemljo, iz nje pa so se po-

Profesorja iščejo

Na pravni fakulteti univerze v Uppsali imajo težave, ker se na razpis ni prijavil noben kandidat za predavatelja trgovskega prava.

Drabne ZANIMIVOSTI

Skoraj 350 let po zgodovinski vojni jadrnici »Mayflowers« iz angleškega Southamptona v severnoameriški Plymouth bodo »spet zgradili ladjo istega imena, ki bo plula čez Atlantski ocean ob velikih proslavah obletnice prvih starih evropskih naseljencev na ozemlju Združenih držav. »Čprav bomo potovali z jadrnico,« pravi kapitan Villiers, ki bo poveljeval novi »Mayflowers«, »bomo prišli zaradi sodobnih navigacijskih naprav iz Staroga v Novi svet vsakega kor prej kot v treh mesecih, kolikor je potrebovala ladja tega imena v prvi tretjini sedemnajstega stoletja.«

KADILCI IN PROMET
Zveza ameriških zavarovalnic ugotavlja v svojem poročilu, da kadilci zakrivajo mnogo več prometnih nesreč kot tisti, ki ne kajajo. Zavarovalnica je zbrala podatke, po katerih narašča število prometnih nesreč v skladu s potrošnjo tobaka.

PEŠ OKOLI SVETA
Dva mlada Angleža sta se odpravila peš na pot okoli sveta. Če bo šlo po načrtu, se bosta vrnila v Anglijo šele čez deset let. Do poldnja 1960 bosta prispela v Rim na olimpijske igre, poprej pa bosta peš prepotovala Francijo, Španijo, Portugalsko in Italijo. Potem se bosta napotila po drugih evropskih deželah v Azijo, Avstralijo, v obe Ameriki in se nazadnje vrnila na britanski otok.

POSTRANSKI ZASLUŽEK
Po statističnih podatkih ne študi samo od mesečne plače okoli tri milijone ameriških namencev. Posebne zasluge imajo zlasti profesorji in uradniki v raznih ustanovah, ki v prostem času vozijo kot soferji takšne ali delajo kot prodajalci v trgovinah.

TUDI REKORD
Italijanski pisec kriminalnih romanov Ugo Moretti je dobil stavo v mešku milijon lir. Z založnikom sta stavila, da bo pisatelj v zvezi z nekim pariškim dogodkom napisal v tednu dni 306.000 besed dolgi roman. Moretti je dokončal delo dobri uri poprej in je tako dobil stavo.

DUŠEVNI BOLNIKI NA JAPONSKEM
Po uradnih podatkih japonskega ministrstva za narodno zdravje ima vsak sedemnajsti Japonec duševne motnje iz ali ene vrste. Skoraj pol milijon Japoncev bi morali zdraviti psihiatri, pol milijona jih ima lažje duševne motnje, pol milijona je slabomnih, četr milijona Japoncev obeh spolov pa kaže resne duševne motnje.

OPEHARILI SO SE
Vlomilska tolpa je pred dnevi vdrla v železno blaginjo mesarja v dunajskem predmestju. V blaginji pa niso našli niti belca, ker je mesar dan poprej vsa gotovino odnesel v banko. Člani tolpe so morali pred vlomom preplezati zid, vlomiti glavna vrata in se plaziti po kleti, preden so prišli do — prazne blaginje.

ZADNJI NENASELJENI OTOK
Nekaj londonska potovalna agencija vabi Angleže, naj preživijo počitnice na zadnjem popolnoma osamljenem otoku na svetu. Kraj sicer niso do ločno povedali, pravijo le, da je otok 800 km od angleških obal, da na njem prav gotovo ni kina ne televizije in tudi ne kozmetičnega salona, turisti pa bodo spali pod zvezami.

ZALOSTNA BILANCA
Bilanca letošnjega karnevala v glavnem mestu Brazilije — to privedev štejejo med največje svoje vrste na svetu — je kaj žalostna, saj je pri nesrečah izgubilo življenje pet udeležencev, ubiti pa so štiri, prav tako štiri so napravili samomor, ranjencev pa je bilo 1417.

NOVA ZELANDIJA POTREBUJE ZENINE
Z Nove Zelandije so sporočili, da so pripravljene sprejeti 1000 mladih moških iz Zahodne Nemčije, seveda samskih, ker na Novi Zelandiji primanjkuje ženov.